



**СРЕДНО УЧИЛИЩЕ
„ВАСИЛ КЪНЧОВ“
ВРАЦА**

гр. Враца, ул. „Хан Аспарух“ №17, ПК 12, телефон: 092/ 62-05-27 директор;
092/ 62-03-61 секретар; e-mail: info-603059@edu.mon.bg; www.vasilkunchov.com

**УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА
ЗА
ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И
ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ
ЗА УЧЕБНАТА 2023 / 2024 ГОДИНА**

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет на СУ „В.Кънчов“ -Враца с протокол №12/12.09.2023 г. и е утвърдена със заповед № РД 12- 1313/ 12.09.2023 г. на директора на СУ «В. Кънчов» - Враца.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:

1. Настоящата програма определя политиката на СУ»Васил Кънчов» при обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.
2. Програмата е съобразена с реализацията на основните цели, залегнали в стратегията на развитие на училището.
3. Настоящата програма се прилага и по отношение реализацията на дейностите, свързани с работата по Националната програма» Без свободен час».

II. СЪЩНОСТ И ЦЕЛИ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързана със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданите и с умения за отговорно гражданско поведение.
2. Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
3. Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природни ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
4. Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измеренията на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот.

Целите на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са

1. Изграждане на автономна и активна личност, която:

- разбира и отстоява общочовешките ценности, участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;

- познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят;
- зачита значимостта на всяка човешка личност многообразието от нейните идентичности;
- осъзнава и цени своята културна идентичност;
- взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да поставя цели, да планира и да обосновава действията си;
- носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и този на другите хора;
- познава и спазва нормите на екологична култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;

Умее да прави връзка между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства;

2. Функциониране на всяка образователна институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- възпитава в демократичните ценности;
- насърчава инициативност, отговорност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
- утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
- изгражда и поддържа позитивен психологически климат и възможности за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, международната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
- създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности в зависимост от тяхната възраст и компетентности, включително и чрез формите на ученическото участие и самоуправление;

III. НАЧИНИ И ФОРМИ НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ В СУ „ВАСИЛ КЪНЧОВ“

1. В СУ „Васил Кънчов“ гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява интегрирано в обучението по образователните направления.

2. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурно образование се осъществяват и:

2.1. в часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;

2.2. в заниманията по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;

2.3. в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование;

2.4. факултативните часове може да се използват и за дейности с ученическите съвети на всички нива или други форми на ученическо представителство, младежко лидерство и клубни занимания, при които се практикуват граждански и социални умения

- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа освен чрез обучение за придобиване на компетентостите, посочени в рамковите изисквания по чл. 14, ал. 2 от Наредба №13 се осъществяват чрез занимания, дейности и проекти по тематични области, свързани със:

1. патриотичното възпитание и изграждането на националното самочувствие;

2. толерантността и интеркултурния диалог;

3. финансовата и правна грамотност, в т.ч. избор на първо работно място;

4. военно обучение и защита на родината;

5. безопасност на движение по пътищата;

6. защитата на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;

7. превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;

8. превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;

9. превенция и противодействие на корупцията;

10. електронно управление и медийна грамотност;

- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурно образование в Часа на класа се осъществяват и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическото самоуправление на ниво паралелка клас и училище.

- За организацията и съдържанието на Часа на класа класният ръководител разработва годишен план в срокове и по ред, определени в Правилника за дейността на училището, и при съобразяване с разпределението на тематичните области, определени в Наредбата.

- Обучението по отделните тематични области може да се осъществява от гост-лектори от съответните компетентни институции, от неправителствени организации или от общественици в присъствието на класния ръководител.

- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в заниманията по интереси се осъществява от учителите, чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс.

IV. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПОДДРЕПА НА ГРАЖДАНСКОТО, ЗДРАВНОТО, ЕКОЛОГИЧНОТО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Неизменна част от институционалните политики за подкрепа са:

1. определяне на училищни ритуали, свързани със:

а/ откриването и закриването на учебната година;

б/ официалното раздаване на удостоверение за завършен първи клас, удостоверение за завършен начален етап на основната степен, свидетелство за основно образование и дипломата за средно образование;

в/ награждаване на отличили се ученици и учители;

г/ поддържането на училищен кът и съхраняването на училищното знаме;

д/ честването на националния празник, на официалните празници, на дните на национални герои и будители, на празника на патрона на училището;

е/ изпращане на завършилите зрелостници;

традиционни срещи на бивши възпитаници на училището;

2. изборът на:

а/ училищна униформа и/или знаци и символи;

б/ училищен химн;

3. възпитаването на трайни навици и отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез:

а/ изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти;

б/ поставяне на националния флаг на фасадата на училището

Институционалните политики за подкрепа на гражданското, здравето, екологичното и интеркултурното образование включват и участието на децата и учениците чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики като:

1. участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство;
2. организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
3. поддържане на училищни медии с активното участие на учениците/вестници, радио, телевизия, списание, интернет страници и др./
4. организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
5. организиране на училищни празници и събития, съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
6. организиране на обучения на връстници от връстници;
7. развиване на младежкото лидерство;
8. участие в клубове и неформални групи по интереси;
9. реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
10. въвеждане на практиката на ученици-наставници за превенция на конфликти, отпадане от училище и др.;
11. проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения на училищния живот;
12. насърчаване на информалното учене на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение;

V. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА „БЕЗ СВОБОДЕН ЧАС“

1. Учениците да участват пряко в дискусии, форуми и дебати по обществено значими теми
2. Да се изградят у тях нагласи за грижливо отношение към продуктите на човешкия труд
3. Да се доразвият поредицата от личностни качества като:
 - основни житейски умения
 - умения за общуване при решаване на социални проблеми в бита
 - умения, осигуряващи предприемчивост, прецизност и дисциплинираност
4. Да се формира достатъчна за етапа на образование организационна, икономическа, здравна, естетическа и екологична култура

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

1. Повишаване на личното самочувствие на обучаваните и формиране на умения и нагласи за участие в проблемите на класа, училището, обществото
2. Умение за активно участие в социалния и обществения живот на страната
3. Знания за здравословен начин на живот
4. Приобщаване към личните и обществените проблеми
5. Изграждане на собствена позиция по социално значими въпроси и умения за изразяването ѝ
6. Перспективно мислене, отговорно отношение и положителни нагласи към хората и света като цяло

VI ТЕМИ ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Символи и ритуали в РБ/химн, герб, знаме /
2. Национални празници и традиции
3. Класът - моето второ семейство
4. Взаимно уважение и правила на поведение

- 5.Правила за комуникация
- 6.Ден на Ботев и загиналите за България
- 7.Ако Левски беше жив...
- 8.Празникът на светите братя Кирил и Методий
- 9.Независимостта на България
- 11.Институциите в РБ
- 12.Символи на ЕС/ знаме на ЕС, конституция на ЕС/
- 13.България- част от ЕС
- 14.Що е гражданско общество?
- 15.Гражданските права
- 16.Права и задължения на детето
- 17.Демокрацията в нашето общество
- 18.Медиите и обществения живот

ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ

- 1.Лична хигиена
- 2.Хранителните навици
- 3.Психичното ни здраве по време на COVID -19 /коронавирус/.Лична хигиена, облекло, външен вид.
- 4.Безопасност на движение по пътищата
5. Здравословно хранене
- 6.Наднормено тегло и затлъстяване
- 7.Физическо развитие и дееспособност
- 8.Психично развитие и личностно развитие
- 9.Стресът и как да се предпазим от него
- 10.Сексуално здраве

- 11.Младите хора и зависимостите
- 12.Първа помощ в екстремни ситуации
- 13.Вредите от електронните устройства
- 14.Епидемия и предпазни мерки

ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ

- 1.Екология и здраве
- 2.Екологичните кризи
- 3.Да съхраним природата
- 4.Природозащитниците в България
- 5.Промените в природната среда- заплаха за бъдещето на хората
- 6.Експлоатацията на природните ресурси през историята на човечеството
- 7.Човешкото всекидневие и източниците на замърсяване
- 8.Защитените видове в Червената книга
- 9.С велосипед към бъдещето
- 10.Да бъде чисто нашето училище
- 11.Шумът около нас
- 12.Нашето населено място преди и сега
- 13.Денят на Земята
- 14.Шумът около нас
- 15.Учениците с грижа за природата чрез своите „зелени идеи“
- 16.Екологична култура - разделно събиране на отпадъци

ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

- 1.Междоличностните отношения
- 2.Етническа толерантност

3. Какви качества трябва да притежава достойният човек?
4. Отношенията в обществото
5. Умения за работа в екип
6. Агресията в училище и извън него
7. Религия, религиозни и етнически конфликти
8. Културите на другите народи в Европа и по света
9. Ценностите в човешкия живот
10. България на картата на Европа - съединението прави силата
11. Общите правила в ЕС гаранция за взаимно разбирателство
12. Европейските ценности
13. Отношение към парите и материалните ценности
14. Благотворителност
15. Приемане на различията – уроци по толерантност

ТЕМИ - ПЕДАГОГИЧЕСКИ СЪВЕТНИК

1. Ролята на училищния психолог. При какви ситуации да разговаряме и да получим помощ от него?
2. Общуване. Как да общуваме ефективно? Вербална и невербална комуникация. Комуникативни бариери.
3. Средствата за масова информация и тяхното влияние върху поведението на хората.
4. Нашият клас - социометрично изследване. Групи и групови процеси - лидерство, конформизъм и междуличностно влияние.
5. Хоби и свободно време.
6. Кой съм аз? Моята идентичност
7. Агресия. Видове агресивно поведение. Стъпки за овладяване на гнева.
8. Как да разпознаем гнева? Техники за релаксация.
9. Стрес. Как да преодолеем стреса?

10. Депресия и симптоми на депресията. Видове депресия.
11. Защо ходим на училище? Права и задължения на учениците. Неприемливо поведение и неговото преодоляване.
12. Дисциплина и самоконтрол/ умението да си взискателен към себе си и към другите/
13. Толерантност.
14. Приятелство и любов. Възможно ли е приятелство между мъжа и жената?
15. Рисково поведение. СПИН.
16. Трафик на хора .
17. Зависимости. Що е наркотик? Видове наркотици. Превенция на психоактивни вещества.
18. Алкохол и тютюнопушене. Рискове за здравето от злоупотребата с тях.
19. Секти
20. Правата на човека. Как да спазваме и защитаваме своите права ?
21. Кибертормоз. Опасностите в интернет пространството.
22. "Геймингът" – една от опасностите пред децата на 21 век